

Luterilainen
kristillisuus

Protestantismien tausta

- valta keskiajan Euroopassa keskittynyt paavin käsiin
- paavin arvovallan heikkeneminen keskiajan lopulla
- feodaalijärjestelmän rakoileminen
- uusia kristillisiä liikkeitä alkoi syntyä
- kansankielisiä raamatunkäännöksiä (esim. Englannissa)
- renessanssi ihanoi antiikin kulttuuria
- humanismi korosti yksilön arvoa
- löytöretket laajensivat eurooppalaisten maailmankuvaa
- esireformaattorit (esim. Wycliffe ja Hus)

Luterilaisuuden synty

- Saksassa kritiikkiä paavia kohtaan
- munkki Martin Luther joutui uskonnolliseen kriisiin
- Lutherin oivallus armon merkityksestä
- Lutherin usko Raamatun arvovaltaan
- Lutherin teesit katolisen kirkon käytänteitä vastaan v. 1517
- Uuden testamentin ja myöhemmin koko Raamatun saksannos
- Augsburgin tunnustus luterilaisuutta selittävänä asiakirjana

Reformaation leviäminen

- taustalla kirjapainotaito ja ihmisten liikkuvuus
- ruhtinaiden halu irtautua paavin vallasta ⇒ tuki reformaatiolle
- kaupunkien alemman porvariston tyytymättömyys asemaansa ⇒ kaupunkireformaatio
- Suomen alueelle Mikael Agricolan toimesta

Luterilaisuuden opilliset erityispiirteet

- sisältöperiaate: ***ihminen pelastuu yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden***
- muotoperiaate: ***Raamattu on opin ja elämän ylin ohje***
- kahden regimentin oppi: Jumala hallitsee maallisen ja hengellisen regimentin kautta
 - esivaltaa tulee kunnioittaa, paitsi silloin jos se pakottaa toimimaan vastoin Jumalan sanaa

Toiminnan erityispiirteet

- kirkkorakennukset yksinkertaisia
 - jumalanpalveluksissa saarnalla keskeinen asema
 - saarna opetuspuheena
 - virsilaulu jumalanpalveluksissa aktivoi seurakuntalaisia
 - ehtoollinen maallikoille molemmissa muodoissa (leipä ja viini)
 - **sakramentteina kaste ja ehtoollinen**, muut toimitukset eivät samassa asemassa
-

-
- hyvät teot eivät pelasta ihmistä
 - Jumalan rakkaus saa ihmisen tekemään hyviä tekoja
 - järki ja omatunto ohjaavat ihmistä toimimaan oikein → syntiinlankeemuksen takia emme osaa toimia oikein ilman Jumalan Sanaa (Raamattua)

Eettiset
korostukset

Luterilainen kirkko Suomessa

- Suomen luterilaiseen kirkkoon kuuluu noin 70 % väestöstä
 - seurakunnilla erilaista toimintaa eri ikäryhmille
 - seurakunnilla monia työmuotoja: diakoniatyö, musiikkityö, lapsityö, nuorisotyö, aikuistyö, vanhustyö jne.
 - jumalanpalvelukset ja muut toimitukset
 - kirkolla juridinen oikeus vihkiä pareja avioliittoon
 - seurakunta pienimpänä hallinnollisena yksikkönä
 - kirkolla julkisoikeudellinen asema
-